

บทบรรณาธิการ

วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัครฉบับนี้ เป็นการเปิดเวทีให้แก่คนรุ่นใหม่โดยเฉพาะ เนื่องจากบทความที่นำมาเผยแพร่ส่วนใหญ่เป็นบทความจากวิทยานิพนธ์ ซึ่งผ่านกระบวนการศึกษาวิจัยตามมาตรฐานทางวิชาการของมหาบัณฑิตจากหลากหลายมหาวิทยาลัย ได้แก่ มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย และมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี

แม้ว่าผู้เขียนบทความจะมาจากสาขาการศึกษาที่แตกต่างกัน แต่เนื้อหาในภาพรวมเป็นการสะท้อนให้เห็นภาพของชุมชนทั้งในภาคเมืองและชนบทซึ่งกำลังเปลี่ยนแปลงไป ทั้งในด้านวิถีชีวิต เศรษฐกิจ และวัฒนธรรม บทความเรื่อง “พญานาค : จากอุดมการณ์ที่เมืองคำชะโนดสู่กระบวนการทำให้เป็นสินค้า” โดย พลธรรม์ จันทร์คำ และ “กระบวนการสื่อสารของชุมชนในการสืบทอดประเพณีผีปู่ย่า” โดย นิตินทร ทองธีรกุล แสดงถึงการเปลี่ยนแปลงบทบาท หน้าที่ ของความเชื่อและประเพณีในอดีตมาสู่บทบาทหน้าที่ใหม่ในสังคมที่ตอบสนองต่อการแปรเปลี่ยนไปของชุมชน

บทความเรื่อง “วิถีชีวิตชุมชนที่เปลี่ยนไปของเกษตรกรชาวสวนส้มบางมด” ซึ่งเป็นผลงานจากการศึกษาของ ดร. จุรีพร กาญจนการุณ และ โชคธำรงค์ จงจอหอ แสดงให้เห็นการเปลี่ยนวิถีชีวิตของชุมชนในเขตชานเมืองกรุงเทพมหานครที่เป็นแหล่งปลูกส้มบางมดอันลือชื่อ แต่ปัจจุบันกำลังจะกลายเป็นเพียงตำนานหรือถูกอนุรักษ์ไว้เพื่อการเป็นแหล่งท่องเที่ยว ส่วนบทความเรื่อง “ชีวิตแรงงานข้ามชาติจากพม่าในชุมชนโคกขาม จังหวัดสมุทรสาคร” โดย ปรีดา รอดนวล แสดงให้เห็นถึงชีวิตของแรงงานที่เป็น “คนชายขอบ” ในสังคมไทยอันเป็นผลพวงของการจ้างงานในยุคโลกาภิวัตน์ ซึ่งภาคธุรกิจต้องการแรงงานราคาถูก ไร้อำนาจการต่อรอง จากประเทศเพื่อนบ้านมาแทนที่แรงงานไทย ซึ่งกลายเป็นปัจจัยการผลิตที่มีต้นทุนสูง จนทำให้ปัจจุบันแรงงานข้ามชาติจากประเทศพม่า ลาว และเขมร กลายเป็นองค์ประกอบสำคัญที่ขับเคลื่อนระบบเศรษฐกิจไทย ในขณะที่คนส่วนใหญ่ในสังคมไทยยังมอง

(๖)

วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร

แรงงานเหล่านี้ในฐานะ “คนอื่น” และปฏิบัติต่อพวกเขาด้วยมาตรฐาน ที่ต่ำกว่าพลเมืองไทย

นอกจากบทความที่กล่าวมาข้างต้น วารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัครฉบับนี้ ได้นำเสนอปัจฉิมกถาของท่านไพศาล วิสาโล ที่แสดงในงานสัมมนาทางวิชาการประจำปี ๒๕๕๐ ของสำนักบัณฑิตอาสาสมัคร เรื่อง “ฉลาดทำใจในงานอาสาสมัคร” ซึ่งในปี ๒๕๕๒ ที่กำลังจะมาถึงนี้ จะเป็นปีที่สำนักบัณฑิตอาสาสมัครได้ก่อตั้งมาเป็นเวลาครบ ๔๐ ปี อันจะเป็นโอกาสดีที่สำนักฯ จะได้ทบทวนบทบาทและบทเรียนในภารกิจของการสอนหนังสือ และการทำกิจกรรมด้านอาสาสมัครที่ผ่านมา โดยจะมีการจัดเวที เชิญชวนให้ผู้สนใจทั้งภาครัฐและภาคเอกชนได้เข้ามาร่วมกันแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ทั้งในส่วนของผู้ทำงานด้านวิชาการ และด้านปฏิบัติ เพื่อร่วมกันพัฒนาอุดมการณ์และการทำงานอาสาสมัครอันเป็นรากฐานสำคัญที่จะนำไปสู่การสร้างสรรค์ สังคมไทยและโลกที่น่าอยู่ต่อไป

สุดท้ายนี้ในท่ามกลางวิกฤตทางการเมืองที่กำลังร้อนแรง และวิกฤตเศรษฐกิจที่กำลังก่อตัว กองบรรณาธิการวารสารสำนักบัณฑิตอาสาสมัครหวังว่าผู้อ่านทุกท่านจะฝ่าฟันปัญหาทุกเรื่องไปได้ด้วยดี บนเส้นทางแห่งอนาคตที่ไม่อาจคาดเดาได้

นภาพร อติวานิชยพงศ์

กรกฎาคม ๒๕๕๑